

Bulletin of Lithuanian
Community in Austria

Informationen für die
Litauische Gemeinde in
Österreich

AUSTRIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
I N F O R M A C I J O S

1951.m. Rugpiūčio mėn. 10 dien.

Ketvirtį metai.

Nr. 13. (49)

Kalba yra stipriausias
tautinės bendruomenės ryšys.
Lietuvių kalba lietuviui yra
tautinė garbė.
(Liet. Charta)

Tėvams ir kitiems tautiečiams.

Lietuviškoje spaudoje (laikraščiuose, atsisveikimuose, knygose) nuolat nusiskundžiama, kad yra "lietuvių", kurie greit užmiršę savo gražią, turtingą kalbą, gražius lietuviškus papročius pakeičia juos svetima kultūra, svetimais papročiais, o svarbiausia pasisavina svetimą kalbą ir net savo šeimos tarpe, nors ir silpnai mokėdami, vien tik ją tevirtuoja.

Žinoma ne paslaptis, kad ir Austrijos Lietuvių Bendruomenės narių tarpe yra tokių "lietuvių" užtenka pabūti kolonijose ir jau įsitikinsi visu tuo, kas aukščiau pasakyta. Stai pora faktų!

a) Berniukas Jurgis siunčiamas pas vieną lietuvį, kad pastarasis užpildytų ankieta, stoti į Pasaulinę Lietuvių Bendruomenę. Pažymėtina, kad šis lietuvis pramoko vokiškai kalbėti tik čia atvykęs. Grįžęs berniukas sako savo tėvui: "Tu sakei, kad jis lietuvis. Bet kaip aš jį užkalbinau lietuviškai, jis su manimi kalbėjo tik vokiškai ir tai visai blogai".

b) Abu tėvai lietuviai ir gerai kalba lietuviškai. Bet su savo vaikais kalba tik vokiškai (nors ir silpnai moka). Jų vaikai visai nemoka lietuviškai.

Tokių mums skaudžių faktų yra ir daugiau, jau nekalbant apie mišriasias, šeimas. Nors kartu reikia pasidžiaugti, kad yra ir tokių mišrių šeimų, kurios nariai (svetimtaučiai) jau moka ar mokosi lietuvių kalbos, noriai prisideda prie lietuviškojo darbo. Pav. vieno lietuvio žmona austrė jau moka lietuviškai ir savo dukterį mokina lietuviškai, nors vyras treči metai kaip yra emigravęs Anglijon.

Austrijos Lietuvių Bendruomenė visus Austrijoje gyvenančius tautiečius priėmė į savo lietuviškąją šeimą, manydama, kad nė viena lietuviškoji atžalėlė negali būti nuplauta ar sunaikinta. Tikėjo, kad kiekvienas šios šeimos narys supras esąs lietuvis, gerbs ir mylės savo kalbą, savo papročius, stengsis būti tikru savo tautos sūnumi ar dukterimi.

Bet deja, kai kurie mus skaudžiai apvylė. Tik mums nesuprantama: ką galvoja tokie "tautiečiai", kurie, prieš atvykdami Austrijon, visą laiką gyveno Lietuvoje, lietuviškai kalbėjo, bet dabar nei savo vaikus moko lietuvių kalbos, nei patys nori lietuviškai kalbėti. Nejaugi jie dalyvauja lietuviškoje bendruomenėje tik todėl, kad gali laikas nuo laiko pasinaudoti teikiamoms gėrybėms, k.a.: rūbais, maistu, pinigais ir kt.? Vis tik tuo dar nenorėtume tikėti ir laukiame, kad jie vieną dieną atsipeikės, supras savo klaidą ir taps kaip ir buvę tikri lietuviai, myli savąją lietuviškąją kalbą.

Taip pat tenka priminti tuos tautiečius, kurie savo lietuviškoj kalboj vartoja daug svetimos kalbos žodžių (vokiečių, rusų, anglų ar kt.). Tokia kalba yra lyg koks jovalas. Vengkime to ir išlaikykime gryną savo kalbą.

Visa tą turėdama galvoje, AuLB Valdyba organizuoja lietuvių kalbos, istorijos bei savo krašto pažinimo mokymąsi (Vargo mokyklą).

Pirmoj eilėj šis mokymasis taikomas Austrijos lietuviškai jaunumenei. Bet tikrai nebus nuodėmė, jei kas panorės tuo pasinaudoti ir iš suaugusių, nes čia amžius nesvarbu. Toliau dedame tos vad. Vargo mokyklos Vadovybės atsisaukima vaikams ir mokymosi programą.

Labai prašome visų tėvų ir kitų tautiečių visokeriopai prisidėti prie šio mums taip svarbaus darbo. Čia jokiems pasiteisinimams, atsisakinėjimams ar išsikalbėjimams vietos nėra. Jei lietuvių kalbos nemokėdamas jos nesimokai, ja neįsidomauji, ar mokėdamas ją nevartoji, užmiršti – tikrai Tu esi tik "šiaudinis lietuvis".

Tad širdingai kviečiame visą jaunąją lietuviškąją kartą bei kitus tautiečius dalyvauti Vargo mokyklos darbe, kad išmokus gerai lietuviškai skaityti ir rašyti, pažinti savąjį kraštą bei jo istoriją ir tuo pamilti mūsų tėvynę Lietuvą ir jos kalbą.

AuLB Valdyba

Mieili vaikučiai!

Mes esame tikri, kad jūs jau perskaitėt (arba kiti jums perskaitė) prisiustas jūsų tėveliams "Informacijos" Nr. 12, ypatingai jums skirtąjį atsisaukima, kuriame esate kviečiami mokytis lietuvių kalbos, istorijos ir krašto mokslo.

Dabar gi kviečiame jus visus be išimties pradėti vykdyti tą atsisaukima, t.y. jau mokintis gerai lietuviškai skaityti bei rašyti, pažinti savąjį kraštą bei jo istoriją.

Pirmoj eilėj pradėdame lietuvių kalbos mokymąsi. Čia žemiau dedame to mokymosi planą. Jį gerai išsiskaitykit, bet tik nenusigąskit, kad bus sunku. Jei patys (ypač mažieji) neperskaitot, paprašykit tėvelių ar kitų asmenų, kad jums jį perskaitytų ir paaiškintų. Tada gerai sąžiningai kiekvienas pagalvokite, kurioje grupėje norėtumėte mokintis ir skubiai tai mums praneškite. Tuomet mes žinosime, kurie vaikai jau pradėjo lietuvių kalbos mokymąsi.

Nors daugumas iš jūsų esate jau senokai (o kiti ir visai) nematę savo tėvynės Lietuvos, bet mes neabejojame, kad širdyje jūs jaučiatės lietuviai esą ir norite visada jais palikti.

Bet gi kiekvienas geras lietuvis jaunuolis-ė pirmoj eilėj privalo gerai mokėti savojo krašto kalbą, pažinti patį kraštą ir jo garbingą praeitį.

Tik tokie jaunuoliai-ės nenorės mokintis lietuvių kalbos, nesilindomaus savuoju kraštu, kurie yra lietuviai tik popieriuje, bet širdyse visai nesijaučia jais esą, kuriems Lietuva ir lietuviškoji kalba yra svetimi, nepageidaujami dalykai.

Tikimės, kad tokių jūsų tarpe, mieili vaikučiai, nėra ir ateityje nebus.

Taip pat neturėtų būti jokio atsisakinėjimo, kad: "neturiu laiko, knygų, sasiuvinų ar pieštuko, kad nėra mane kam mokinti ir t.t." Čia jau būtų jūsų tėvelių pareiga jums padėti. Bet jei jiems ištikrųjų būtų tai sunku, pasistengsime mes jums padėti ir kas reikalinga parūpinti. Viskas bus galima ir nebus sunku, jeigu tik jūs, vaikučiai, imsitės darbo su meile, džiaugsmu ir pasirižimu.

Nuo praeito "AULB-nės Informacijų" numerio ivestas jaunuomeni skyrius. Jame tilps žinios, liečiančios jūsų mokymąsi, bus skelbiami visi tie mūsų prieteliai, kurie su noru ir meile dedasi į šį darbą. Taip pat per šį skyrių jūs turėsite progos susipažinti su kitais savo jaunais tautiečiais, pasidalinti savomis mintimis.

Mūsų patarlė sako: "Mokslo šaknys karčios, bet vaisiai saldūs." Todėl visi iki vieno įsijunkite į šį gražų ir naudingą darbą. Būkite tikrais Lietuvos sūnumis ir dukromis!

Mokykitės jūsų pačių ir mūsų brangios tėvynės Lietuvos nau-
dai!

Lietuvių kalbos mokymosi planas.

I. Suskirstymas dalyvaujančių grupėmis.

Lietuvių kalbos mokymasyje dalyvauja vaikai skirstomi į tris grupes:

1. Pirmon grupė įeina tie vaikai, kurie visai nemoka lietuviškai nei skaityti, nei rašyti.

2. Antrą grupę įeina tie vaikai, kurie jau moka šiek tiek lietuviškai skaityti bei rašyti, t. y. atitinka savo lietuvių kalbos mokėjimu maždaug pr. mokyklos (lietuviškos). II-ji skyrių.

3. Trečią grupę įeina visi likusieji vaikai, mokant lietuviškai skaityti bei rašyti, t. y. išėję (arba baigę) ne mažiau kaip trijų skyrių pr. mokyklos lietuvių kalbos programą.

II. Ką grupės mokosi.

1. Pirmą grupę moko: a) raidžių (abėcėlės) pažinimas ir išmokimas. Lengvų žodžių iš išmoktų raidžių sudarymas (dėjimas). Dvieju-trijų žodžių sakinelį ir vėliau straipsnelių mokymasis skaityti.

b) Išmoktų raidžių, žodžių bei sakinelį rašymas. Vėliau lengvų straipsnelių nurašymas ir dailiraštis (raidės ar kokio nors žodžio ypatingai gražus ir švarus rašymas).

c) Išmoksta mintinai eilėraščių (Lietuvos Himną būtinai) ir poetiškų.

2. Antrą grupę:

a) Gerai išmoksta skaityti straipsnelius iš knygų ar laikraščių ir juos atpasakoja.

b) Gramatikos išmoksta: vieno ir daug daiktų linksniavimą, stant klausimus (be linksnių pavadinimo): kas? ko? kam? ir t. t. Nosinių rašymas atsakant į klausimus: ką matau (vieną)? ir ko nėra (daug)? Taip pat išmoksta kada rašoma kokio nors žodžio galuneje "iai" o kada "ei".

c) Nurašo išmoktus straipsnelius. Rašo dviejų-trijų žodžių sakinelį diktantus. Dailiraštis (žodžių, ar trumpų sakinelį ypatingai gražus, švarus ir tvarkingas rašymas).

d) Išmoksta mintinai eilėraščių, poetiškų ir būtinai Lietuvos Himną.

3. Trečią grupę:

a) Stropiai skaito lietuviškas knygas ir laikraščius ir iš jų išmoksta gražiai paskaityti įvairius straipsnelius ir juos atpasakoti. Išmoksta Lietuvos žymiųjų rašytojų trumpas biografijas ir jų

parašytų žymiausių veikalu pavadinimus.

b) Gramatikos išmoksta: daiktvardį, būdvardį, skaitvardį, įvardį, dalyvį (linksnius, skaičius, linkėniavimą, linksniuotes ar suskirstymus) veiksmažodį (asmenavimą ir asmenuotes), prieveiksmį, prielinksni, šauktuką ir klaustuką.

Sintaksės: pagrindinės sakinio dalys. Aplinkybės ir jų rūšys. Sakinio pilnatis. Sakinių rūšys. Rašybos ženklų vartojimas.

c) Nurasinėjimas perskaityt straipsnelių ir išmoktų eilėraščių. Rašo diktantus, gramatikos pratimus, perskaitytų straipsnelių atpasakojimus, savo kokių nors pergyvenimų atsiminimus ir įvairius laiškus.

d) Išmoksta kiek galint daugiau mintinai įvairių eilėraščių ir būtinai "Lietuvos Himną" ir "Lietuviais esame mes gimę".

III. Bendros pastabos.

1. Kokioje grupėje dalyvaujas nori mokytis, paliekama apsispręsti jam pačiam laisvai pagal jo žinojimą. Tik reikalaujama, kad jis apsispręstų tikrai sąžiningai. Amžius nesvarbu.

2. Čia mokymosi programa paduota bendro pobūdžio. Jei kam bus kas nors neaišku, kreipkitės į mūsų mokytojus išaiškinsim. Taip pat ir pats mokymasis ne būtinai turi eiti šios programos rėmuose. Svarbu mums tik galutinis tikslas: išmokti gerai lietuviškai skaityti ir rašyti.

3. Pats mokymasis, žinoma, tęsis ilgesnį laiką. Pageidautina, kad jis (mokymasis) būtų kiek galint sistematingesnis (tvarkingesnis).

4. Visi rašto darbai (nurasinėjimai iš knygų, atpasakojimai, diktantai, dailyrasčiai ir kt.) turi būti tvarkingai, gražiai ir svariai rašomi!

5. Visus rašto (parašytuosius) darbus (nurasinėjimus iš knygų ir kitokius, atpasakojimus, laiškus, dailyrasčius, gramatikos pratimus ir t. t.) siūncia kas dvi savaitės (bet tik ne rečiau kaip kartą per mėnesį!) patikrinimui (pertaisymui) mums, tokiu adresu: Budrius Juozas, Rehab. Centre, Ried 1/I., O.Ö. Peržiūrėtieji-patikrinti rašto darbai tuojau bus gražinami.

6. Laiks nuo laiko mokiniai bus lankomi komisijos narių ar jos įgaliotų asmenų, kurie ir vietoje patikrins jų atliktuosius darbus ir kartu paaiškins, kaip jie turi dirbti ateityje.

7. Kiekvienos grupės dalyviams, kurie darbščiai ir nuoširdžiai mokinsis, gražiai ir svariai atliks užduotuosius darbus, bus skiriamos dovanėlės.

Mieliems lietuviams skautams Bad-Ischl Jamboree

Austrijos Lietuvių Bendruomenės Valdyba ir L.R.K. Vyr.

Igaliojimas Austrijai sveikina Jus ir linki didžiausios ištvermės.

Jūs atvykote čia ne savo malonumams bei pramogai, bet su kilniausiu tikslu: atstovauti mūsų brangią tėvynę, supažindinant svetimąčius su mūsų tautos kultūra, papročiais, ir svarbiausia su jos vargais ir kančiomis.

Suprantame, kad moraliai esate prisilęgti, nes negalite, dalyvauti savystoviai. Mat esate varžomi "Tautų ir žmonių laisvės įstatymais-chartomis". . .

Geriausio ir visapusio pasisekimo!

x - x - x - x - x - x

Lietuviai skautai Jamboree.

Bestovyklaujačius lietuvius skautus iš Vokietijos pasaulinėje skautų stovykloje (Jamboree) Bad-Ischl, Austrijoje, lanko mūsų tautiečiai iš Ried'o, Linz'o, Salzburg'o ir kt.

Pas kiekvieną iš lankančių susidaro malonus įspūdis, kada jis pamato su kokia meile rūpestingumu ir pasišventimu atliekamos uždėtosios pareigos.

Vienoje iš savo palapinių yra suruošę kuklią, bet gražią parodėlę, kurioje įstatyta lietuviškos juostos, įvairūs audiniai, lietuviškų pašto ženklų rinkinys ir daug gražios reprezentacinės spaudos. Įpatingai kiekvieną suindomauja ant odos gražiai padarytas Lietuvos žemėlapis ir ant jo sužymėtoji statistika, kuri charakterizuoja mūsų tautos kančias ir vargus. Taip pat platinami vokiečių ir anglų kalbomis lapeliai, kuriuose kiekvienas svetimtautis ras tą, ką mes norime ir turime pasakyti.

Šioje stovykloje iš Austrijos lietuvių skautų dalyvauja A. Leščinskas, A. Marčiukaitis ir J. Liutikas.

o - o - o - o - o - o - o

Šio "Informacijų" numerio leidejas yra p. J. Sarapnickas.

P. J. Sarapnickas (Kanada) yra mūsų didelis prietelis ir nuolatinis remėjas. Jau ne vieną kartą prisiuntė aukų ir pirmas užprenumeravo buv. Austrijos Lietuvių Tarybai laikraštį "Nepriklausoma Lietuva". Dabar gi vėl prisiuntė 5 žaliukus, kartu savo laiške pažymėdamas: ". . . tie pinigai turi būti panaudoti "Informacijoms" leisti. Man patinka, kad pradėsite griežtesnę akciją prieš mūsų blogo elgesio tautiečius, kurie žemina mūsų garbę".

auLB Valdyba ir "Informacijų" Redakcija reiškia p. Sarapnickui didelę padėką.

- . - . - . - . - . - . -

Mielam tautiečiui p. A. Mačiui (Kanada).

Prieš kiek laiko buvo gauta iš p. Mačio sekančio turinio laiškas: "...Ried'o L.R. Kryžius 1947 m. verčiant austrams markes man pagelbėjo, nes buvo užklupusi bėda. Dabar norėčiau atsidėkoti, nurodykit kuriuo būdu ..."

Ir štai jau gauti penki žaliukai L.R.Kryžiaus reikalams. Kaž kaip keista, kad dar atsiranda žmonių, kurie atlieka pareigą. Kiek mes turėjome tokių "ponų", kurie buvo šelpiami ar pasiskoline su sąlyga, kaip tik uždirbs, tuojau grąžinti ir t. t.

Bet deja . . .

P. A. Mačiui reiškiame padėką ne vien už paramą, bet ir už parodytą pareigos jausmą. Ačiu!

L.R.K. Vyr. Igaliot
Austrijai

. - . - . - . - .

Ir vėl nauji rėmėjai.

Lietuviškos kultūros reikalams (Vargo mokyklai) p.k.K. (gyvenas kalnuose) paaukojo 100 šilingų, p.B. Neimonas (Braunau) spaudos reikalams - 20 šilingų, p.J. Sarapnickas (Kanada) "Informacijoms" leisti - 5 žaliukus ir p.Inž. J. Pečiulaitis (N. Zelandija) spaudos reikalams - 2 žaliukus.

Be to, p. Pečiulaitis savo laiške pažymėjo: "...Darbuokites kiek galite, kiek sąlygos leidžia. Kiekvieno pareiga yra paremti dirbamą lietuvišką-kultūrinį darbą ..."

AuLB Valdyba aukotojam reiškia širdingą padėką.

§ § § § § § § § § §

Padėkite.

Laikas bėga, viskas keičiasi, išdilsta, užsimiršta. Todėl privalome, kol dar viskas neužmiršta, kol dar prisimenam, suregistruoti visus mūsų tautiečius, kurie yra mirę Austrijoje ir čia palaidoti.

Pagaliau sulauksime to brangaus momento, kada grįšime į laisvą tėvynę. Išlikusieji tautiečiai tėviškoje teirasis mūsų, kur ir kokioje aplinkybėje mirę ir palaidotas: sūnus, brolis, sesuo, uošvis ir t. t.

Ka mes galėsime atsakyti, jei nežinosime. Kokia mums bus gėda ir moralinė atsakomybė, jei nesuteiksime prašomu žinių. Todėl sutvarkykime šį reikalą, kol dar ne vėlu.

Taigi prašome kiekvieną geros valios ir gerų norų tautietį šiame reikale padėti. Jei patys nežinote, pasiteiraukite, sužinokite ir mums praneskite apie kiekvieną lietuvį, kuris yra miręs ir palaidotas Austrijoje.

Žinios apie mirusį reikalingos tokios: pavardė, vardas, tėvo

vardas, gimimo data ir vieta, tautybė, tikyba, mirties priežastis (kaip ir kur buvo arba kokia liga mirė), kur ir kurioj vietoj palaidotas, ar rūpinasi kas kapų tvarkymu, kokiam stovyje randasi kapai.

Zinias apie mirusius prašome siųsti Austrijos Lietuvių Bendruomenės Valdybai. Surinktos žinios bus persiųstos atitinkamoms įstaigoms.

Ta pačia proga prašoma kiekviena lietuvių apylinkė užsidėti sau pareigą prižiūrėti mirusiųjų mūsų tautiečių kapus. Ar nemalonu mums girdėti: "Wie sauber sind die Gräber der gestorbenen Litauer in Ried gehalten."

Būtų gera, kad kiekvienas kraštas tuo reikalu susirūpintų.

Mėginu Austriją apleisti!

Teko gauti žinia, kad š.m. rugpjūčio mėn. 13 d. turiu su šeima ir daiktais atsirasti Salzburge (Hellbrunn Tranzito lagery), kad vykti į Naująją Zelandiją. Į Hellbrunn'ą vyksim, bet kaip toliau bus-nežinau. Gal teks iš kurio nors lagerio vėl grįžti Austrijon.

Todėl dėl viso ko prašau: Visą susirašinėjimą AuLB ir LRKryžiaus reikalais siųsti p. E. Blaudžiūnaitėi, Linz, Spallerhof, Arnethweg 6. Piniginiais reikalais - p. J. Marčiukaičiui, Linz, Wegscheid DP Siedlung Baracke 46; ir Vargo mokyklos reikalais - p. J. Budriui, Rehab. Centre, Ried i/I., O.Ö.

Reiškiu širdingiausią padėką visiems tiems, kurie nuoširdžiai dejosi prie lietuviškojo darbo.

C. Liutikas

AuLB pirminink. L.R.K. Vyr.
Igaliojtin. Austrijai
ir "Informacija" Redaktorius

Deutschsachs

C. Liutikas

Rehabil. Centre

Ried i. I., Austria

Mr. Ružanec
602 Harvey St.
Danville, Ill.
U. S. A.

